

Dood

&

Opstanding

Deel 1

Hans van de Lagemaat

Hoofdstuk 1

Geen opstanding?!

Opstanding uit de doden! Dat is het antwoord van God op de dood die in de wereld is gekomen. Opstanding en niets anders. In de eerste plaats de opstanding van de Heere Jezus Christus en met Hem de opstanding van de Zijnen. Dat is de hoop die ons wordt voorgehouden in de Bijbel. De opstanding uit de doden is waar onze harten naar uitzien. Het verlangen van de gelovige is niet om te sterven, maar om te verrijzen uit het graf door het volbrachte werk van de Heere Jezus Christus.

De opstanding uit de doden van de Heere Jezus Christus is het Evangelie. Dat Evangelie is een kracht van God tot zaligheid (Rom. 1:16). Het Griekse woordje *dunamis*, kracht, gebruikt Paulus in dat eerste hoofdstuk van Romeinen nog een keer. Dat doet hij in relatie tot het Evangelie en de opstanding. In vers 1 en 3 zegt hij dat het Evangelie van God is aangaande Zijn Zoon, Jezus Christus onze Heere. Tussen haakjes voegt hij eraan toe dat Christus **in kracht**¹ bewezen is te zijn de Zoon van God uit de opstanding van de doden.²

Zo wordt het Evangelie van God in Romeinen 1:1 direct gekoppeld aan het Evangelie van Christus in Romeinen 1:16. Het is een kracht van God tot zaligheid. Die kracht is opstanding van de doden. Dat is het Evangelie.

De 'kracht van God' staat in de Bijbel altijd in relatie tot het Evangelie en heeft dus altijd te maken met de opstanding van de Heere Jezus in het bijzonder en de opstanding van de gelovigen in het algemeen. De ontkenning van de opstanding wordt in de Bijbel dan ook altijd in de scherpste bewoordingen bestreden. Haal de opstanding uit de

---

¹ Dat is wat er letterlijk staat in plaats van 'krachtelijk' (SV) of 'met kracht' (HSV).

² Letterlijk: 'uit opstanding van doden'.

prediking en je haalt de hoop uit het Evangelie. Ik zal je hiervan twee voorbeelden noemen.

De Sadduceeën

De eerste is het voorbeeld van de Saduceeën die bij de Heere Jezus kwamen met een strikvraag aangaande de opstanding.

*‘Op die dag kwamen er Sadduceeën naar Hem toe, die zeggen dat er **geen opstanding** is, en zij vroegen Hem: Meester, Mozes heeft gezegd: Als er iemand sterft die geen kinderen heeft, dan moet zijn broer diens vrouw trouwen en voor zijn broer nageslacht verwekken. Nu waren er bij ons zeven broers; en de eerste trouwde en stierf; en omdat hij geen nageslacht had, liet hij zijn vrouw na aan zijn broer. Ten slotte stierf na allen ook de vrouw. **In de opstanding** dan, van wie van die zeven zal zij de vrouw zijn? Want zij hebben haar allen als vrouw gehad.’ (Matt. 22:23-28).*

Het is een volkomen hypothetische vraag. Het is ook een hele dwaze en dikwijls oneerlijke manier om iemand zo tegemoet te treden. De Sadduceeën wilden duidelijk hun eigen leer in stand houden en die strookte niet met de leer van de Heere Jezus. Het ging hun niet om de waarheid; het ging hun om hun eigen leer. Met krachtige bewoordingen haalt de Heere hun verhaal onderuit.

*‘Maar Jezus antwoordde en zei tegen hen: U dwaalt, omdat u de Schriften niet kent en ook niet **de kracht van God**.’ (Mat. 22:29).*

Het was een hard antwoord. Jullie zijn dan misschien wel experts in jullie leer, maar dat neemt niet weg dat jullie noch de Schriften noch de kracht van God kennen. Jullie spitsvondigheden brengen jullie nergens. De Heere ging heel ironisch verder.

*‘Want **in de opstanding** nemen ze niet ten huwelijk en worden ze niet ten huwelijk gegeven, maar ze zijn **als engelen van God** in de hemel.’ (Mat. 22:30).*

Waarom is dit zo ironisch? Omdat de Sadduceeën ook niet in engelen geloofden.

'De Sadduceeën zeggen namelijk dat er geen opstanding is en geen engel of geest, maar de Farizeeën belijden het beide.' (Hand. 23:8).

Het was dus een antwoord waar de Sadduceeën met hun leer helemaal niets mee konden. De Heere ging verder in op de Schriften en de kracht van God. Hier komt een test... Ken jij de Schriften en de kracht van God?

Ik zal eerst het antwoord van de Heere verder aanhalen. Probeer eerst zelf eens het antwoord van de Heere te doorgronden. In het volgende hoofdstuk zal ik er een verklaring voor proberen te geven.

'En wat de opstanding van de doden betreft, hebt u niet gelezen wat door God tot u gesproken is, toen Hij zei: Ik ben de God van Abraham en de God van Izak en de God van Jakob? God is niet een God van doden, maar van levenden.' (Mat. 22:31, 32).

Dit antwoord was afdoende om de Sadduceeën de mond te stoppen en de menigte versted te doen staan (Mat. 22:33, 34).³

---

³ Wat de Sadduceeën nu eigenlijk wel precies geloofden, kan ik maar moeilijk uit de Bijbel afleiden. Het was een religieuze sekte die dikwijls samen met de Farizeeën wordt genoemd. Ze geloofden niet in een opstanding, maar het lijkt me niet aannemelijk dat zij geloofden dat met de dood alles uit zou zijn. Ze waren volgens mij geen materialisten en ook zij ijverden voor de wet van God. De enige conclusie die ik kan trekken is dat zij in het voortbestaan van de ziel geloofden en daarmee de opstanding van het lichaam als overbodig beschouwden. Dit is mijn eigen gevolgtrekking, niet gebaseerd op een Bijbeltekst en ook niet op bronnen buiten de Bijbel. Daarom heb ik dit maar in een voetnootje gezet.

De Korintiërs

Een tweede Schriftplaats waar de opstanding van de doden wordt ontkend is 1 Korinthe 15. Er was een hoop mis op zedelijk gebied in de gemeente van de Korintiërs en Paulus spreekt ze er met niet mis te verstane woorden op aan. Op leerstellig terrein dreigde er ook een en ander mis te gaan. Het belangrijkste daarvan was waarschijnlijk het feit dat er bij hen mensen waren opgestaan die de opstanding loochenden.

*'Als nu van Christus gepredikt wordt dat Hij uit de doden is opgewekt, hoe kunnen sommigen onder u dan zeggen dat er **geen opstanding van de doden is?**' (1 Kor. 15:12).*

De lange inleiding van dit hoofdstuk 15 bedoelde Paulus om hiernaartoe te werken.

Eerst herinnert hij de Korintiërs eraan welk Evangelie hij hun gepredikt heeft en voegt eraan toe dat als zij daarvan af zouden wijken zij 'tevergeefs' geloofd hebben (1 Kor. 15:2). Dat is ernstig! Ook voor ons en we doen er goed aan dit hoofdstuk nauwkeurig te bestuderen. Het Evangelie dat hij predikte staat in vers 3 en 4.

*'Want ik heb u ten eerste overgeleverd wat ik ook ontvangen heb, dat Christus gestorven is voor onze zonden, overeenkomstig de Schriften, en dat Hij begraven is, en **dat Hij opgewekt is op de derde dag, overeenkomstig de Schriften** (1 Kor. 15:3, 4).*

Paulus predikte 'overeenkomstig' de Schriften. Hij haalde de Tenach aan om alles wat hij zei te bewijzen. Dat moeten de Korinthiërs zich hebben kunnen herinneren. Zij konden alles wat hij zei controleren. De Schriften waren zijn eerste bewijsgrond.

Daarna haalde hij ten bewijze ooggetuigen aan. Céfas, de twaalven, vijfhonderd broeders, Jakobus, alle apostelen en tenslotte zichzelf (1 Kor. 15:5-8). Hij bedoelde hiermee dat de gelovigen in Korinthe het gewoon na konden gaan vragen. De Heere is waarlijk opgestaan! Dit

predikte Paulus. Dit predikten de anderen. Zó hadden de Korintiërs het geloofd (1 Kor. 15:11).

Nu waren er in de gemeente echter mensen opgestaan die zeiden: 'geen opstanding'. Dat is ernstig! Dat ondermijnt het hele christelijke geloof. Dit was een heel belangrijk thema in de gemeente. Merk ook op hoe vaak hij in deze brief de term 'de kracht van God' gebruikt, meer dan in enige andere brief. Dat is veelzeggend.

*'Want Christus heeft mij niet gezonden om te dopen, maar om het Evangelie te verkondigen, niet met wijsheid van woorden, opdat het kruis van Christus zijn inhoud niet verliest. Want het woord van het kruis is voor hen die verloren gaan wel dwaasheid, maar voor ons die behouden worden, is het **een kracht van God**. (1 Kor. 1:17, 18).*

Dat is het Evangelie, het woord van het kruis, een kracht van God tot behoud.

*'Immers, de Joden vragen om een teken en de Grieken zoeken wijsheid; wij echter prediken Christus, de Gekruisigde, voor de Joden een struikelblok en voor de Grieken een dwaasheid. Maar voor hen die geroepen zijn, zowel Joden als Grieken, prediken wij Christus, **de kracht van God** en de wijsheid van God.'* (1 Kor. 1:22-24).

Dat is de prediking van Paulus: Christus, de Gekruisigde. Christus, de kracht van God. Hij is de inhoud van het Evangelie. Zoals we hebben gezien is de kracht van God direct gerelateerd aan de opstanding. Hij is niet alleen gekruisigd, gestorven en begraven. Hij is opgewekt ten derde dage.

'En mijn spreken en mijn prediking bestonden niet in overtuigende woorden van menselijke wijsheid, maar in het

*betonen van geest en kracht, opdat uw geloof niet zou bestaan in wijsheid van mensen, maar **in kracht van God.**' (1 Kor. 2:4, 5).*

Het Evangelie heeft met wijsheid van mensen helemaal niets te maken. Het heeft te maken met de Schriften en de kracht van God.

*'Maar ik zal spoedig naar u toe komen, zo de Heere wil. En ik zal dan van hen die zich zo gewichtig hebben voorgedaan, niet de woorden leren kennen, maar **de kracht.** Want het Koninkrijk van God bestaat niet in woorden, maar **in kracht.** (1 Kor. 4:19, 20).*

Wijsheid van mensen in verhandelingen van woorden is typisch iets wat bij de Griekse filosofie hoorde. Paulus verzet zich hiertegen en brengt het Evangelie als een kracht van God, dat Evangelie van Christus, waarin Hij is bewezen te zijn de Zoon van God door de opstanding van de doden.

Geen opstanding. Paulus trekt dit argument tot het uiterste door en het bestaan van deze gelovigen drukt hij dan in drie woorden uit: zinloos, verloren en ellendig. Hoe komt hij tot deze ernstige conclusie? Ik zal eerst de tekst geven en dan puntsgewijs zijn denkstappen weergeven.

'En als er geen opstanding van de doden is, dan is Christus ook niet opgewekt. En als Christus niet is opgewekt, dan is onze prediking zonder inhoud, en zonder inhoud is ook uw geloof. En dan blijken wij ook valse getuigen van God te zijn. Wij hebben namelijk van God getuigd dat Hij Christus heeft opgewekt, terwijl Hij Die niet heeft opgewekt als inderdaad de doden niet opgewekt worden. Immers, als de doden niet opgewekt worden, is ook Christus niet opgewekt. En als Christus niet is opgewekt, is uw geloof zinloos; u bent dan nog in uw zonden. Dan zijn ook zij die in Christus ontslapen zijn, verloren.'

We kunnen deze verzen in twee delen beschouwen. In het eerste deel zegt Paulus wat 'geen opstanding' voor zijn prediking betekent. Het tweede deel zegt hij wat 'geen opstanding' voor de gelovigen betekent.

In het eerste deel, vers 13-15, zegt Paulus feitelijk: als er geen opstanding is, dan ben ik een leugenaar.

1. Geen opstanding.
2. Dan is Christus ook niet opgewekt.
3. Mijn prediking is dan leeg en zonder inhoud.
4. Ik betuigde namelijk van God dat Hij Christus wél heeft opgewekt.
5. Dus ik ben een valse getuige.

In het tweede deel geeft Paulus het gevolg voor de gelovigen. Hij gaf daarop al een voorschot in het eerste deel. Het tweede deel loopt van

1. Geen opstanding.
2. Dan is Christus ook niet opgewekt.
3. Jullie geloof is leeg en zonder inhoud.
4. Jullie zijn nog in jullie zonden en degenen die in Christus ontslapen zijn, zijn verloren.
5. We zijn de ellendigste van alle mensen.

Let nog eens extra op vers 18.

'Dan zijn ook zij die in Christus ontslapen zijn, verloren.' (1 Kor. 15:18).

Dat is ellendig... Je hebt op Christus gehoopt. Je geloofde in de vergeving van je zonden door de dood van Christus aan het kruis. Je hebt een christenleven geleid en er waarschijnlijk om geleden. En wat is het resultaat...? Je bent alsnog verloren. Dat is de uiterste consequentie van 'geen opstanding'.

Wat ik hierboven allemaal heb geschreven, geeft aan hoe belangrijk de opstanding van de doden is. De opstanding loochenen kan niet en mag niet. Het heeft hele ernstige consequenties voor de prediking van het Evangelie en voor ons geloof.

Je kunt je nu ook nog een volgende vraag gaan stellen. Als er gelovigen in Korinthe waren die zeiden dat er geen opstanding was. Wat geloofden zij dan eigenlijk wel? En wat was dan de consequentie daarvan?

In het volgende hoofdstuk bespreek ik het antwoord van de Heere Jezus aan de Sadduceeën. In het hoofdstuk daarna kom ik op de consequenties van 'geen opstanding' in 1 Korinthe 15 terug. Die consequenties raken ons allemaal heel diep; 'opstanding' is niet iets wat er maar een beetje bijhangt. De opstanding is het hart van het Evangelie.

Vragen bij hoofdstuk 1

Bij elk hoofdstuk zal ik aan het eind een aantal vragen geven. De antwoorden op die vragen kan je vinden in de tekst van dat hoofdstuk. Probeer, voordat je verder leest, de antwoorden te vinden en zo mogelijk uit je hoofd te leren.

1. Waarom noemt Paulus het Evangelie van Christus 'een kracht van God tot zaligheid'?
2. De Sadduceeën ontkenden de opstanding van de doden. Welke tekst citeert de Heere uit de Tenach om dit te weerleggen?
3. Sommige gelovigen in de gemeente van Korinthe loochenden de opstanding van de doden. Tot welke conclusie komt Paulus op grond daarvan voor zijn eigen prediking? Welke redenering gebruikte hij?
4. Sommige gelovigen in de gemeente van Korinthe loochenden de opstanding van de doden. Tot welke conclusie komt Paulus op grond daarvan voor de gelovige Christenen? En voor hen die in Christus ontslapen zijn? Welke redenering gebruikte hij?
5. Vul in: ons geloof is niet in ..., maar...

Hoofdstuk 2

Abraham, Izak en Jakob

De Sadduceeën waren bij de Heere gekomen met een strikvraag. Ze wilden Hem in de val laten lopen aangaande de leer van de opstanding van de doden. De Heere had hen onomwonden duidelijk gemaakt dat zij noch de Schriften noch de kracht van God kenden.

De kracht van God is Hijzelf. Hij is immers de inhoud van de boodschap van God. Wat betreft de Schriften, daar geeft Hij hun een voorbeeld van. In antwoord op hun vraag citeert Hij Exodus 3:6.

‘En wat de opstanding van de doden betreft, hebt u niet gelezen wat door God tot u gesproken is, toen Hij zei: Ik ben de God van Abraham en de God van Izak en de God van Jakob? God is niet een God van doden, maar van levenden.’ (Mat. 22:31, 32).

Waarom nu juist dit vers? Wat heeft deze tekst, ‘Ik ben de God van Abraham en de God van Izak en de God van Jakob’ nu te maken met de opstanding der doden?

Dat is helemaal niet zo’n hele makkelijke vraag. Laten we proberen daar in dit hoofdstuk een antwoord op te vinden.⁴ We zullen er eerst wat voorwerk voor moeten doen. Dat voorwerk is overigens voor latere hoofdstukken ook belangrijk, dus laten we het maar gelijk goed en grondig doen.

Het geloof van Abraham

Weet jij wat het belangrijkste was in het geloof van Abraham? Wat wás het geloof van Abraham? Dat is geen onbelangrijke vraag, omdat zijn geloof tot voorbeeld gesteld wordt voor alle andere gelovigen. Geloof is geen gevoel. Geloof heeft een inhoud. Geloof is een vertrouwen; een

---

⁴ In mijn boekje ‘Kracht van God tot Zaligheid’ geef ik een ander antwoord op de vraag dan dat ik hier doe. Ik zeg niet dat de verklaring die ik toen gaf fout is, maar ik vind de verklaring in dit hoofdstuk aannemelijker.

vast vertrouwen op iets wat God gezegd heeft. God zei tegen Abraham,

'Zó zal uw zaad zijn' (Gen. 15:5, SV),

en Abraham

'geloofde in de HEERE, en Die rekende hem dat tot gerechtigheid'. (Gen. 15:6).

Dus Abraham vertrouwde in iets wat God zei, hij vertrouwde erop dat het waar was en God rekende het hem tot gerechtigheid. Abrahams geloof is hier niet minder belangrijk dan dat 'iets' wat God zei. Abrahams geloof had een inhoud. God had iets heel waardevols en wonderlijks tegen hem gezegd. Dat wat God tegen hem gezegd had was de basis waarop zijn geloof hem tot gerechtigheid werd gerekend. We gaan nu kijken naar de inhoud van Abrahams geloof, want daarin vinden we rijke lessen ook voor de inhoud van ons eigen geloof. 'Ik geloof' of zelfs 'ik geloof in God' te zeggen, heeft geen enkele waarde. Je zult moeten specificeren wát je gelooft en dat moet gebaseerd zijn op wat God heeft gesproken.

Abraham geloofde in God

'Die de doden levend maakt, en de dingen die niet zijn, roept alsof zij zijn.' (Rom. 4:17).

Abraham was uit Ur der Chaldeeën weggetrokken met de belofte dat hij tot een groot volk gemaakt zou worden (Gen 12:2). In dat verband staat 'God, Die de doden levend maakt', want juist dat haalt Paulus ook aan:

'zoals geschreven staat: Ik heb u tot een vader van vele volken gemaakt' (Rom. 4:17).

En zo ook het volgende vers.

'Welke tegen hoop op hoop geloofd heeft, dat hij zou worden een vader van vele volken; volgens hetgeen gezegd was: Alzo zal uw zaad wezen.' (Rom. 4:18, SV).

Abraham geloofde tegen hoop op hoop. Hij geloofde in het onmogelijke. Hij geloofde in een God, Die de doden levend maakt.

Maar wat heeft dit nu allemaal met elkaar te maken? 'Alzo zal uw zaad wezen' en 'God, Die de doden levend maakt'?

Onvruchtbaar

Abraham was uit Ur vertrokken met een onmogelijke belofte. God zou hem tot een groot volk maken, maar zelf was hij al oud en Saraï was onvruchtbaar. Dat is zo ongeveer het eerste wat er van haar in de bijbel gezegd wordt.

'En Sarai was onvruchtbaar; zij had geen kind.' (Gen. 11:30).

Geen kind; en ook niet de mogelijkheid om een kind te krijgen. Daarentegen was de belofte van God aan Abraham dat hij tot een groot volk en vader van vele volken zou worden. Daar zat voor hem de onmogelijkheid. Dat was het grote dilemma. Maar daar zat ook de inhoud van zijn geloof.

Die onvruchtbaarheid van Sara wordt in de Bijbel 'dood' genoemd. Haar moederschoot was 'verstorven' (Rom. 4:19, Heb. 11:12), en dat is een werkwoord wat afgeleid is van het heel veel voorkomende woordje *nekros* dat 'dood' betekent.

Abraham en Sara waren als echtpaar niet in staat kinderen voort te brengen. Dat is de boodschap Genesis 11:30.

*‘En niet verzwakt in het geloof, heeft hij er niet op gelet dat zijn eigen lichaam reeds **verstorven** was– hij was ongeveer honderd jaar oud – en dat ook de moederschoot van Sara **verstorven** was.’*
(Rom. 4:19).

Nu beginnen we dichterbij de uitleg van de tekst in Mattheüs 22 te komen. We gaan nu ook de zoon en kleinzoon van Abraham en Sara erbij betrekken.

De vaders

In de hoofdstukken Romeinen 9-11 wordt ons Gods doel met Israël getekend. Uiteraard gaat het er in de eerste plaats om dat God Zichzelf daarin openbaart. Dát is het doel van de Schrift; om te laten zien Wie Hij is. Daarom eindigt de beschrijving van dat doel met Zijn ontferming. God is een barmhartig God, een ontfermende God. Dat wil Hij ook laten zien in Zijn handelen met Israël, ondanks de totale afkerigheid van het volk zelf.

‘Want God heeft hen allen in ongehoorzaamheid opgesloten om Zich over allen te ontfermen.’ (Rom. 11:32).

‘De vaders’ spelen in deze hoofdstukken een belangrijke rol. Ik geef eerst de teksten.

*‘Welker zijn **de vaders**, en uit welke Christus is, zoveel het vlees aangaat, Dewelke is God boven allen te prijzen in der eeuwigheid. Amen.’* (Rom. 9:5, SV).

*‘En niet alleenlijk deze, maar ook Rebekka is daarvan een bewijs, als zij uit een bevrucht was, namelijk Izaak, **onzen vader**.’* (Rom. 9:10, SV).

*‘Zij zijn weliswaar wat het Evangelie betreft vijanden vanwege u, maar wat de verkiezing betreft geliefden vanwege **de vaders**.’*
(Rom. 11:28).

Er worden hier verschillende dingen gezegd.

1. De vaderen waren van Israël. Abraham, Izak en Jakob zijn de stamvaders van dat volk. Ze behoren bij hen en bij geen ander volk.
2. Uit het volk der Israëlieten is de Christus voortgekomen.
3. Izak was een van de vaderen. Rebekka werd door hem bevrucht.
4. Hoewel Israël vijandig stond tegenover het Evangelie waren zij toch geliefden 'om der vaderen wil' (SV).

Ik begin bij punt 3, Izak. Van deze vader Izak lezen we dat Rebekka, zijn vrouw uit hem bevrucht was. Dat is bijzonder. Waarom? Omdat ook van haar geschreven staat dat zij onvruchtbaar was, net als haar schoonmoeder Sara.

*'Izak bad vurig tot de HEERE in het bijzijn van zijn vrouw, want **zij was onvruchtbaar**. En de HEERE liet Zich door hem verbidden, zodat Rebekka, zijn vrouw, zwanger werd.'* (Gen. 25:21).

Dus niet alleen Izak was de zoon van een onvruchtbare vrouw; voor zijn zoon Jakob, die later Israël werd genoemd, gold dat ook!

Jakob, de derde vader, kreeg twaalf zonen. Dat was de vrucht van een familie intrige waarop ik nu niet verder inga. Feitelijk ging het Jakob maar om één vrouw. Eén had hij er lief en dat was Rachel; maar juist bij deze geliefde vrouw kreeg Jakob geen kinderen. De reden daarvoor kan je wel raden. Ook zij was onvruchtbaar.

*'Toen nu de HEERE zag, dat Lea gehaat was, opende Hij haar baarmoeder; **maar Rachel was onvruchtbaar**.'* (Gen. 29:31).

Uiteindelijk werden er uit Rachel toch twee zoons geboren: Jozef en Benjamin. Als Jozef er niet geweest zou zijn, zou er ook geen volk Israël geweest zijn. Ik spreek nu even naar de mens. Hij werd uiteindelijk het middel door wie de Heere het volk in leven heeft gehouden. Daarvan getuigt Jozef zelf twee keer.

*‘God heeft mij vóór jullie uit gezonden, om voor jullie een overblijfsel veilig te stellen op aarde, en jullie door een grote uitredding **in leven te houden.**’* (Gen. 45:7).

*‘Jullie weliswaar, jullie hebben kwaad tegen mij bedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht, om te doen zoals het op deze dag is: een groot volk **in leven te houden.**’* (Gen. 50:20).

Israël is ontstaan uit ‘de vaders’. Elk van deze vaders had een onvruchtbare vrouw. Het belang hiervan wordt nog eens beklemtoond door het feit dat het woord ‘onvruchtbaar’ in het boek Genesis slechts driemaal wordt gebruikt; alleen op bovenvermelde plaatsen. Dus:

Sarai was onvruchtbaar (Gen. 11:30).

Rebekka was onvruchtbaar (Gen. 25:21).

Rachel was onvruchtbaar (Gen. 29:31).

De vrouwen van de drie vaders waren ‘verstorven’. God heeft Zijn volk voortgebracht uit de doden... Zie je waar het naar toe gaat?

Dit moesten de Sadduceeën wel hebben kunnen begrijpen. Zij moesten wel hebben gezien dat dit antwoord onweerlegbaar was. God was de God van Abraham en van Izak en van Jakob. Hij was niet een God van doden maar van levenden. De menigte stond versteld van Zijn onderwijs en de Farizeeën kwam het ter ore dat de Sadduceeën de mond was gesnoerd. (Mat. 22:33, 34). Zij wisten ook allemaal dat uit hun volk de Christus voort zou komen. Voor hen stond Degene Die claimde deze Messias te zijn. Hij was uit Israël voortgekomen. Dit maakte Zijn antwoord dubbel zo krachtig.

De Farizeeën

De Farizeeën kregen ook nog een beurt. Het voert te ver om daar nu te veel op in te gaan, maar voor alle volledigheid wil ik daar ook nog iets over zeggen. Niet lang na Zijn gesprek met de Sadduceeën stelde de Heere Jezus Zelf een vraag aan de Farizeeën.

‘Toen de Farizeeën bijeenwaren, vroeg Jezus hun: Wat denkt u over de Christus? Wiens Zoon is Hij?’ (Matt. 22:41, 42).

Toen zij volkomen terecht antwoordden dat zij dachten dat Hij Davids Zoon zou zijn, antwoordde de Heere hun met een wedervraag.

‘Hij zei tegen hen: Hoe kan David Hem dan, in de Geest, zijn Heere noemen, als hij zegt: De Heere heeft gezegd tegen Mijn Heere: Zit aan Mijn rechter hand, totdat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten? Als David Hem dan zijn Heere noemt, hoe kan Hij dan zijn Zoon zijn?’ (Mat. 22:43 – 45).

De Heere citeert hier Psalm 110:1. Hij ontkent niet dat de Christus de Zoon van David is, maar Hij vraagt deze wetgeleerden wel om een verklaring. Hoe kan Hij de Zoon van David zijn, als David Hem zelf ‘Heere’ noemt?

Paulus gaat in Hebreeën uitgebreid in op deze Psalm en daar staat de tekst keer op keer in verband met de opstanding. Zie bijvoorbeeld Hebreeën 1:5 en 13 en ook Hebreeën 5:5, 6. Het citaat uit Psalm 2:7 past Paulus in Handelingen 13:33 expliciet toe op de opwekking van de Heere Jezus uit de doden.

Dat Christus de Zoon van David én de Zoon van God is toont Paulus ook in de inleiding van Romeinen 1:4 aan. De Zoon van David is Hij door ‘natuurlijke’ geboorte, onder de wet, naar het vlees; de Zoon van God is Hij bewezen te zijn door opstanding uit de doden, feitelijk een wedergeboorte.

'Paulus, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, afgezonderd tot het Evangelie van God, dat Hij tevoren beloofd had door Zijn profeten, in de heilige Schriften, ten aanzien van Zijn Zoon, Die wat het vlees betreft geboren is uit het geslacht van David. Wat de Geest van heiliging betreft, is Hij met kracht bewezen te zijn de Zoon van God, door Zijn opstanding uit de doden, namelijk Jezus Christus, onze Heere.' (Rom. 1:1-4).

De Heere Jezus snoerde de Sadduceeën de mond uit de Schriften aangaande de opstanding der doden. Uit dezelfde Schriften, in hetzelfde verband, stelt de Heere de Farizeeën een vraag met betrekking tot Zijn opstanding. De Sadduceeën konden de vraag niet beantwoorden. De Farizeeën evenmin. De Sadduceeën werden weerlegd waar het hun eigen leer betrof. De Farizeeën werden weerlegd in hun verwachting. De Messias zou niet alleen de Zoon van David zijn, Hij zou óók de Zoon van God zijn. Hij was het Die voor hun stond en Die zij probeerden te vangen en te doden. Geprezen zij God dat Hij is bewezen te zijn de Zoon van God door opstanding uit de doden.

Vragen bij hoofdstuk 2

1. Wat was het geloof van Abraham?
2. In welke zin waren Abraham en Sara dood?
3. Met welke ogenschijnlijk onmogelijke belofte vertrok Abraham uit Ur?
4. Wat hadden de vrouwen van Abraham, Izak en Jakob, dus Sara, Rebekka en Rachel gemeenschappelijk? Geef tekstplaatsen.
5. Hoe kwam het geloof van Abraham (vraag 1) tot uiting in zijn leven?
6. Hoe kan je nu het antwoord van de Heere Jezus aan de Sadduceeën verklaren in Mattheüs?
7. Welke Schriftplaats gebruikte de Heere Jezus tegenover de Farizeeën om hen Zijn opstanding uit de doden te prediken?

Hoofdstuk 3

'Geen opstanding', maar wat dan?

Het was voor Paulus niet eens een vraag. De opstanding van de doden was een heel wezenlijk onderdeel van zijn hoop en prediking. Sterker nog: de opstanding is zijn Evangelie. Abraham geloofde God, Die de doden levend maakt (Rom. 4:17) en op grond van dat geloof van Abraham maakt hij de toepassing naar zijn Evangelie.

'Hij was er ten volle van overtuigd dat God ook machtig was te doen wat beloofd was. Daarom ook is het hem tot gerechtigheid gerekend. Nu is het niet alleen ter wille van hem geschreven dat het hem toegerekend is, maar ook ter wille van ons, aan wie het zal worden toegerekend, aan ons namelijk die geloven in Hem Die Jezus, onze Heere, uit de doden opgewekt heeft, Die om onze overtredingen is overgeleverd, en opgewekt om onze rechtvaardiging. (Rom. 4:21-25).

Dit was ook het Evangelie dat Paulus in Korinthe had gebracht. Dit was 'overeenkomstig de Schriften' (1 Kor. 15:4).

Nu echter bleek dat er in de gemeente van Korinthe leraars waren opgestaan, die dit ontkenden.

'Als nu van Christus gepredikt wordt dat Hij uit de doden is opgewekt, hoe kunnen sommigen onder u dan zeggen dat er geen opstanding van de doden is?' (1 Kor. 15:12).

Deze mensen hadden hun nieuwbakken geloof kennelijk niet zo goed doordacht. Want als er geen opstanding zou zijn, zou de Heere Jezus ook niet opgestaan zijn. Wat bleef er dan over van de rechtvaardiging (Rom. 4:25)? Ze zullen het vast niet zo bedoeld hebben, maar zonder opstanding van Christus zijn we nog in onze zonden (1 Kor. 15:17). Die zonden zijn dan weliswaar in het graf, waar Christus dan ook nog steeds is, maar veel profijt heb je daar niet van. Zinloos is ons geloof.

Vol te houden dat er geen opstanding van het lichaam is, druist in alles tegen het Evangelie in. Christus is opgewekt. Zonder Zijn leven is er helemaal geen leven en zijn we dood in onze zonden.

Zo bedoelden deze Korintiërs het natuurlijk niet; tenminste dat denk ik niet. In elk geval wijst Paulus de gelovigen op de uiterste consequenties van de loochening van de opstanding van Christus.

Wie waren dit nu eigenlijk, deze mensen die zeiden dat er geen opstanding was? Als zij zeiden dat er geen opstanding was, wat geloofden zij dan eigenlijk wél? Natuurlijk kan ik op deze twee vragen geen zwart-wit antwoord geven. De Bijbel zegt er verder niets over, dus ik zal een beetje vanuit mijzelf moeten gaan redeneren. Toch denk ik dat ik hiermee redelijk in de buurt van de waarheid moet zitten.

Deze mensen kwamen in de gemeente van Korinthe. Zij hadden het geloof in Christus omhelsd en als zodanig kunnen wij ze tot de gelovigen rekenen. Een ongelovige had in de gemeente niets te zoeken en als hij er kwam, kwam hij er als bezoeker en werd er aan wat hij zelf geloofde geen waarde gehecht. Paulus heeft het over 'sommigen onder u'. Die 'u' zijn

'de geheiligden in Christus Jezus, geroepen heiligen, met allen die de Naam van onze Heere Jezus Christus aanroepen, in elke plaats, zowel hun als onze Heere' (1 Kor. 1:2).

Hoogstwaarschijnlijk kende Paulus de mensen die de opstanding ontkenden bij name. Hij had hen gesproken in de tijd dat hij onder hen werkte. Ze waren door zijn eigen prediking tot geloof gekomen.

Nogmaals, dit zijn weliswaar veronderstellingen, maar het is ook weer niet helemaal uit de duim gezogen.

Waren deze mensen gelovigen uit de Joden of gelovigen uit de heidenen, Grieken dus? Dat is dan de volgende vraag die zich aan ons

opdringt. De gemeenten in die dagen waren een mix van Joden en heidenen. Zeker, allemaal één in Christus Jezus. In Hem is noch Jood, noch Griek wat betreft het geloof (Gal. 3:28). Maar het onderscheid tussen hun verschillende achtergronden bleef natuurlijk gewoon bestaan en de meeste Joodse gelovigen leefden nog gewoon naar de ceremoniën van de wet. Zij waren net als de Grieken gerechtvaardigd uit het geloof, maar er was niemand die hun verboden had de inzettingen van hun vadersen nog te onderhouden. Alles wijst erop dat dit juist werd gestimuleerd, zeker in die vroege periode.

Dat onderscheid tussen Joodse en Griekse gelovigen bleef dus gewoon bestaan. Dat is niet tegen Galaten 3:28, want anders zou de zinsnede 'daarin is geen man en vrouw' (SV) ook helemaal zonder betekenis worden.

Het onderscheid tussen Joodse gelovigen en gelovigen uit de heidenen zorgde zo voor haar eigen dynamiek en problemen. Er was veel wijsheid nodig om hiermee om te gaan en Paulus probeerde dit zorgvuldig in goede banen te leiden.

Deze Joodse gelovigen brachten de hoop van hun vadersen mee in de gemeente. Tenslotte had Paulus in de synagoge gepreekt vanuit hun eigen Geschriften, de Tenach. Vanuit die Schriften had hij aangetoond dat Jezus de Messias is. Bij de hoop van de vadersen hoorde de opstanding der doden. Paulus spreekt hierover in zijn verantwoording voor Agrippa in niet mis te verstane taal.

'En nu sta ik hier en word geoordeeld over de hoop op de belofte die door God aan de vadersen gedaan is, die onze twaalf stammen hopen te bereiken door voortdurend, nacht en dag, God te dienen. Om deze hoop, koning Agrippa, word ik door de Joden beschuldigd. Waarom wordt het bij u allen ongeloofwaardig geacht dat God de doden opwekt?' (Hand. 26:6-8).

Zullen het gelovigen uit de Joden geweest zijn die de opstanding ontkenden? Het is bijna niet voor te stellen.

Het waren dus de Grieken die met dit idee kwamen: geen opstanding. Nu was de prediking van opstanding der doden in Griekenland een volkomen nieuw verschijnsel, los van wat er vanuit de synagoge van bekend was; maar omdat Joden altijd een eigen enclave hadden gevormd in de steden waarin ze buiten Israël woonden, kunnen we er gevoeglijk vanuit gaan dat de twee geloofssystemen zonder veel kruisbestuiving naast elkaar bestonden. De Joden bewaarden zorgvuldig hun eigen tradities zonder veel beïnvloeding van buitenaf toe te laten. De Grieken moesten met al hun wijsheid niet veel hebben van de in hun ogen wat achterlijk en bekrompen aandoende levenswijze van de Joden.

Dat de opstanding voor de Grieken een dwaasheid was lezen we in het verslag van Paulus' verblijf in Athene. Terwijl hij daar op Silas en Timotheüs wachtte, gebruikte hij zijn tijd om met de Joden in de synagogen en met de heidenen op de markt in gesprek te gaan over het Evangelie. Al spoedig viel hij daar onder de filosofen op vanwege zijn vreemde leer waarin ook de opstanding paste. Zoiets vreemds hadden ze nog nooit gehoord. Dat was in alle pakweg zeshonderd jaar van hun filosofische geschiedenis nog nooit verkondigd.

*'En enige epicurische en stoïsche wijsgeren raakten met hem in een twistgesprek. En sommigen zeiden: Wat zou deze praatjesmaker toch willen zeggen? Maar anderen zeiden: Hij schijnt een verkondiger te zijn van vreemde goden; **want hij verkondigde hun Jezus en de opstanding.**' (Hand. 17:18).*

Paulus als verkondiger van het Evangelie van God wordt hier een praatjesmaker genoemd! Hij deed dan ook niets om zijn leer aan te passen aan de toen geldende normen van de filosofie. Hij deed geen moeite om het in te kleden in de woorden van Plato of Parmenides, om maar eens een paar filosofen te noemen. Hij verkondigde het

Woord van God, zonder omhaal van woorden, zonder mensen te behagen en zonder zijn eigen naam in acht te nemen. Hij werd dus al gauw een 'praatjesmaker' genoemd, omdat hij trouw was aan de opdracht die God hem had gegeven.

Toch werd van deze lege filosofen, die hun tijd op geen andere manier konden doorbrengen dan met hun eigen doelloze redeneringen, de nieuwsgierigheid geprikkeld. Ze wilden er toch wel eens wat meer van horen. Ze hadden toch niets beters te doen.

'En zij namen hem mee en brachten hem op de Areopagus, en zij zeiden: Mogen wij weten wat die nieuwe leer inhoudt waar u over spreekt? Want u laat ons enkele vreemde dingen horen; wij willen daarom weten wat die te betekenen hebben. (Alle inwoners nu van Athene en de vreemdelingen die daar verbleven, besteedden hun tijd aan niets anders dan om wat nieuws te zeggen en te horen). (Hand. 17:19-21).

Vervolgens stak Paulus zijn preek op de Areopagus over de ware God af. Met het zicht op de trots van Athene (nu nog steeds), het Parthenon, moeten de volgende woorden van zijn preek toch wel een bijzondere indruk hebben gemaakt en wellicht de nodige irritatie hebben veroorzaakt.

'De God Die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is, Deze, Die een Heere van de hemel en van de aarde is, woont niet in tempels die met handen gemaakt zijn.' (Hand. 17:24).

De climax kwam echter toen hij over de opstanding begon.

'God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden van de onwetendheid, nu overal aan alle mensen dat zij zich moeten bekeren, en wel omdat Hij een dag vastgesteld heeft, waarop Hij de wereld rechtvaardig zal oordelen door een Man Die Hij

*daartoe aangesteld heeft. Daarvan heeft Hij aan allen het bewijs geleverd door Hem **uit de doden te doen opstaan.*** (Hand. 17:31).

Dit was in de oren van de meesten al te bespottelijk. Opstanding van de doden?! Wat een onzin. Met een smoesje lieten ze Paulus gaan. We hebben het er een andere keer nog wel eens over. Die andere keer kwam natuurlijk nooit... De filosofen gingen liever verder met hun eigen ijdele geklets dan ernstig gehoor te geven aan het eeuwig blijvende Woord van God. Toch was Paulus' missie in Athene niet tevergeefs. Helemaal niet zelfs. Twee mensen worden met name genoemd. Zij hechtten geloof aan de woorden van Paulus. Zij geloofden het Woord van God en durfden alleen te staan temidden van al die religieuze en filosofische hoogmoed.

'Toen zij nu over de opstanding van de doden hoorden, spotten sommigen daarmee. En anderen zeiden: Wij zullen u hierover nog wel eens horen. En zo is Paulus uit hun midden weggegaan. Maar sommige mannen sloten zich bij hem aan en geloofden. Onder hen was ook Dionysius de Areopagiet, en een vrouw van wie de naam Damaris was, en anderen met hen.' (Hand. 17:33, 34).

Merk overigens ook op de waardigheid van Paulus. Hij leverde zijn boodschap af en zonder veel verdere discussie ging hij weg. Hij ging niet in op het gespot van de Atheners. Hij liet ze achter in hun eigen dwaze redeneringen.

Dit was het resultaat van de prediking van de opstanding der doden in Griekenland. Het werd als een dwaasheid aangemerkt. Dat is ook wat Paulus de Korintiërs voorhield.

*'Immers, de Joden vragen om een teken en de Grieken zoeken wijsheid; wij echter prediken Christus, de Gekruisigde, voor de Joden een struikelblok en **voor de Grieken een dwaasheid.*** (1 Kor.1:22, 23).

De prediking van een gekruisigde Christus hield ook Zijn opstanding in. Die Christus is de kracht en de wijsheid van God.

'Maar voor hen die geroepen zijn, zowel Joden als Grieken, prediken wij Christus, de kracht van God en de wijsheid van God.'
(1 Kor. 1:24).

De 'kracht van God' heeft in de Bijbel altijd met de opstanding te maken. Denk maar aan dat gesprek van de Heere met de Sadduceeën, waar de uitdrukking 'kracht van God' voor het eerst voorkomt. De Sadduceeën geloofden niet in de opstanding. Het antwoord van de Heere was:

'U dwaalt, omdat u de Schriften niet kent en ook niet de kracht van God.' (Mat. 22:29).

Ik denk dat we nu wel met redelijke zekerheid kunnen zeggen dat het in Korinthe gelovigen uit de heidenen waren, volbloed Grieken zogezegd, die de leer begonnen te verkondigen dat er geen opstanding was. Dat past helemaal in hun achtergrond en hun traditie. Opstanding van de doden werd in de Griekse filosofie als de grootste dwaasheid gezien; de gedachte was zelfs niet bekend. Deze jonge gelovigen in Korinthe namen hun opvoeding, onderwijs en traditie met zich mee en zij waren het die hiermee kwamen. 'Geen opstanding'.

Toch waren deze Korintiërs gelovigen. Zij waren bereid geweest om voor de naam van Christus te lijden. Paulus had ook gesproken over een toekomstig leven. Dat toekomstige leven had ook iets te maken met het leven hier en nu. De gelovigen moesten helemaal vrij zijn van de zedeloze uitpattingen waar Korinthe om bekend stond. Dat geloofden deze opstandingontkenners ook.

Paulus trekt de ontkenning van de opstanding tot het uiterste door.

‘Als ik, naar de mens gesproken, tegen wilde beesten heb gevochten in Efeze, wat voor nut heeft dat dan voor mij, als de doden niet opgewekt worden? Laten wij dan maar eten en drinken, want morgen sterven wij.’ (1 Kor. 15:32).

Carpe diem. Pluk de dag. Waarom zou ik me elke dag in gevaar begeven en mezelf aan de spot en hoon van mensen blootstellen, als de doden toch niet opgewekt worden? Ik zou wel gek zijn.

De opstanding van de doden is gekoppeld aan het toekomstig oordeel. Dat las je in de preek van Paulus op de Aréopagus al. Dat betekent dus: geen opstanding, geen oordeel. Als dat waar is? Dan kan ik net zo goed mijn leven anders in gaan delen, zegt Paulus. Dan is er namelijk helemaal geen Evangelie. Dan is het over en uit als dit leven voorbij is. ‘Laten we dan maar eten en drinken.’

Dit bedoelden de Korinthische Grieken natuurlijk helemaal niet. Ze hadden zich niet voor niets aangesloten bij de christelijke gemeente. Het waren heus geen volslagen ongelovigen. Waar ze echter mee kwamen, ‘geen opstanding’, zou ernstige gevolgen hebben. Daarom moet Paulus dit wel met hele sterke bewoordingen bestrijden en hun de uiterste consequenties ervan laten zien.

Als je de opstanding ontkent, verlaat je het terrein van de christelijke en Bijbelse leer. Het geeft aan dat je de Schriften nooit echt hebt begrepen en ook niet weet wat de kracht van God is.

Zover wilden de Griekse gelovigen in Korinthe helemaal niet gaan. Althans, dat is mijn overtuiging. Wat heeft het immers voor zin om te belijden dat je christen bent, terwijl dat helemaal niet echt waar is. Maar wat geloofden zij dan wél? Wat leerden ze wél, als ze zeiden dat er geen opstanding was.

Ik wil hier nu niet al te zeer ingaan op het Griekse denken, en ook niet al te veel speculeren op wat de Griekse gelovigen in Korinthe nu

daadwerkelijk geloofden; maar een paar woorden wil ik er toch aan wijden.

De leer van Plato, een hele belangrijke Griekse filosoof, hield onder meer in dat de mens een onsterfelijke ziel had. Die ziel zat als het ware gevangen in een lichaam. Bij de dood werd de ziel verlost van zijn kerker om over te gaan naar de onzienlijke wereld.

Door de woorden van Paulus verkeerd op te vatten – ‘wie zal mij verlossen van⁵ het lichaam van deze dood’ (Rom. 7:24) bijvoorbeeld – zou je tot dezelfde conclusie als de oude Griekse filosofen kunnen komen. Dan zou je echter vergeten dat Paulus juist uitzag naar de verlossing van⁶ het lichaam. Dat is wat hij verwachtte en waar hij naar verlangde (Rom. 8:24). Dat is de aanneming tot kinderen. Deze hoop kenden de Griekse filosofen helemaal niet en zij rekenden de verlossing van het lichaam, de opstanding van de doden, als een dwaasheid.

Een kleine verkeerde gedachtenstap is makkelijk gemaakt. Een mix van de Griekse filosofie van de vaders en de nieuwverworven blijdschap in de verlossing door de Heere Jezus is eenvoudig te bedenken. Als de onsterfelijke ziel voortleeft in een staat van gelukzaligheid in de aanwezigheid van de Heere, waar hebben we het lichaam dan nog voor nodig? Dit is, denk ik, wat er in Korinthe gebeurd was.

Of dit echt de gedachtegang van de Korintiërs was, kan ik natuurlijk niet bewijzen. Het is wel erg aannemelijk, maar ik hoef het verder ook niet te bewijzen. Wat veel ernstiger is, is dat veel christenen maar weinig geleerd hebben van de dwaling in Korinthe. Er zijn er maar weinig die de wenkbrauwen zullen fronsen als ze lezen over ‘de onsterfelijke ziel’ of ‘de eeuwige ziel’ die ‘naar de hemel’ gaat. Ga jezelf maar na. Heb je dat soort uitdrukkingen ooit op waarheid onderzocht?

---

⁵ Grieks *ek*, ‘uit’

⁶ Genitivus; verlossing van het lichaam, niet ‘uit’ het lichaam.

Het zijn uitdrukkingen die volledig vreemd zijn aan de Bijbel en die via het Griekse denken in het christelijk denken zijn geïnfiltreerd.

Misschien zal je zeggen; ja maar ik geloof wel in de opstanding van de Heere Jezus uit de doden. Gelukkig maar. Houd dat vast. Het is echt heel belangrijk om dat letterlijk te geloven. Toch is dan mijn volgende vraag: waarom is dat zo belangrijk, denk je? Waarom hecht je daar zelf zoveel waarde aan?

Ik denk dat je nu zult zeggen: door Zijn opstanding heeft Hij de dood en het graf overwonnen. Dat staat in de Bijbel. Dat ben ik helemaal met je eens. Dan heb ik alleen nog wat vragen voor je. Waarom was het behalen van die overwinning nodig als de ziel toch al onsterfelijk is? Waarom moest de Heere onvergankelijkheid aan het licht brengen door het Evangelie (2 Tim. 1:10), als die allang bestond in de onsterfelijkheid van de ziel? Hoe kunnen we sowieso spreken over de dood, als we geloven in het voortbestaan van de ziel? Is de dood nu de dood of niet?

Sommigen zeggen: 'bij de dood gaat mijn lichaam naar het graf en mijn ziel gaat naar de Heere; bij de wederkomst van de Heere worden mijn ziel en lichaam dan weer met elkaar verenigd. Aan hen kan ik dezelfde vragen als boven stellen. Daarnaast zou ik de vraag willen toevoegen om heel nauwkeurig Handelingen 2:22-32 door te lezen en erover na te denken wat Petrus hier nu eigenlijk beweert.

'Israëlitische mannen, luister naar deze woorden: Jezus de Nazarener, een Man Die u van Godswege aangewezen is door krachten, wonderen en tekenen, die God in uw midden door Hem gedaan heeft, zoals u ook zelf weet, deze Jezus, Die overeenkomstig het vastgestelde raadsbesluit en de voorkennis van God overgegeven is, hebt u gevangengenomen en door de handen van onrechtvaardigen aan het kruis gespijkerd en gedood. God heeft Hem echter doen opstaan door de weeën van de dood te ontbinden, omdat het niet mogelijk was dat Hij

daardoor vastgehouden zou worden. Want David zegt over Hem: Ik zag de Heere altijd voor mij, want Hij is aan mijn rechter hand, opdat ik niet zou wankelen. Daarom is mijn hart verblijd en mijn tong verheugt zich; ja, ook zal mijn vlees rusten in hoop, want U zult mijn ziel in het graf niet verlaten en Uw Heilige niet overgeven om ontbinding te zien. U hebt mij de wegen ten leven bekendgemaakt. U zult mij vervullen met vreugde door Uw aangezicht. Mannenbroeders, het is mij toegestaan over de aartsvader David vrijuit tegen u te zeggen dat hij én gestorven én begraven is, en dat zijn graf tot op deze dag bij ons is. Aangezien hij een profeet was en wist dat God hem met een eed gezworen had dat Hij uit de vrucht van zijn lichaam, voor zover het zijn vlees betrof, de Christus zou doen opstaan om Hem op zijn troon te zetten, daarom voorzag hij dit en zei hij over de opstanding van Christus dat Zijn ziel niet is verlaten in het graf en dat Zijn vlees geen ontbinding heeft gezien. Deze Jezus heeft God doen opstaan, waarvan wij allen getuigen zijn.’ (Hand. 2:22-32)

Stel jezelf eens een paar vragen hierbij. Zoals:

1. Wat wil Petrus met dit Schriftgedeelte zeggen?
2. Hij zegt dat Psalm 16, die hij citeert, niet over David kon gaan. Waarom niet? Welk argument heeft hij daarvoor?
3. Wat is er met de ziel van de Heere Jezus gebeurd terwijl Hij in het graf was?
4. Zijn vlees heeft ‘geen ontbinding’ gezien. Hoe zit dat met het vlees van David?

Je kunt zelf misschien nog wel wat vragen bedenken. Ik houd het hierbij. Ik kom hier later op terug. We zullen eerst eens wat preciezer gaan kijken naar wat de Bijbel over de ziel zegt.

Vragen bij hoofdstuk 3

1. Vul in: zonder opstanding zijn we nog in onze ...
2. Waarom waren degenen in Korinthe die de opstanding ontkenden waarschijnlijk geen Joden?
3. Bewijs uit de Bijbel dat de prediking van de opstanding voor de Grieken een dwaasheid was.
4. Hoe trekt Paulus de ontkenning van de opstanding naar de gevolgen voor het persoonlijke christenleven consequent door?
5. Welke leer aangaande de ziel wordt er vanuit de Griekse filosofie overgeleverd?
6. Wat leert Paulus over de verlossing van het lichaam?
7. Pak eens een concordantie of Bijbelsoftware en doe zelf eens onderzoek naar woorden als 'onsterfelijk', 'onsterfelijkheid', 'vergankelijk'⁷ en 'onvergankelijk' en woorden die daarmee te maken hebben.

---

⁷ Dit is 'verderfelijk' in de SV

